

สังขรณ์ของปัญหาข้อราชการวังหลวง

.....ระพี สาคริก

ปัญหาการข้อราชการวังหลวง ซึ่งมักเรียกทับศัพท์ฝรั่งให้สั้นลงไปว่า"**คอร์รัปชั่น**" เป็นเรื่องที่พูดติดต่อกันมานานมาก อีกทั้งกลุ่มบุคคลซึ่งเข้าไปถือครองอำนาจเป็นรัฐบาลบริหารประเทศกลุ่มแล้วกลุ่มเล่าคนแล้วคนเล่าที่ออกมาพูดว่าจะแก้ไขให้ได้ แต่หากมองภาพรวมอีกทั้งโครงสร้างของสังคม ถ้าเห็นได้ชัดเจนว่าแต่ละสิ่งซึ่งอยู่ภายในและควรอยู่เป็นที่ เป็นทางอย่างมีเหตุมีผลถึงซึ่งกันและกัน กลับอยู่อย่าง เป็นเอกเทศอีกทั้งสับสน ดังนั้นยังมีคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งบอกว่าแก้ไขได้ เมื่อลงมือปฏิบัติไปสักช่วงหนึ่งก็ยิ่งส่งผลให้ปัญหาบานปลายออกไปอย่างกว้างขวาง และหลายครั้งหลายหนยังพบว่าวิธีกรใหม่ ๆ ซึ่งไม่เคยคาดคิดมาก่อน

อนึ่ง ก่อนที่จะกล่าวถึงเรื่องนี้คงต้องขออนุญาตชี้แจงถึงความเข้าใจว่า ผู้เขียนไม่มีเจตนาที่จะมุ่งตำหนิ-ติชมที่ตัวบุคคลหรือแม้พวกไหนกลุ่มไหน หากมองที่สังขรณ์ซึ่งเชื่อว่าไม่ใช่เรื่องของคนใดกลุ่มใด และที่ต้อง-เริ่มต้นด้วยการออกตัวก่อน ก็เนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า จากประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาแล้วทำให้ทราบชัดว่า ในสังคมปัจจุบัน คนจำนวนไม่น้อยมักมีรากฐานมากด้วยภาวะยึดติดจึงชอบนำเอาเรื่องราวต่าง ๆ มาผูกติดกัน-โดยเฉพาะกับตัวเองด้วยหากตนมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้อง

หากมีความบริสุทธิ์ใจจริงย่อมมองเห็นสิ่งต่าง ๆ จากรากฐานความรู้สึกและความเข้าใจที่อิสระ อีกทั้งมีความเป็นตัวของตัวเองอย่างเห็นได้ชัด แต่ถ้าขาดความบริสุทธิ์ในรากฐานจิตใจหรืออาจกล่าวว่า"**ขาดความ-จริงใจซึ่งควรมีต่อกัน**" บรรยากาศในสังคมย่อมเต็มไปด้วยความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน และมีการโต้แย้งกัน-รุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้อีกด้านหนึ่งคือการมุ่งปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อหวังสร้างสรรค์อย่างมีเนื้อหาต้องค่อยลงไปยังอย่างปฏิเสธเสียมิได้

เมื่อไม่กี่วันมานี้ในช่วงเช้า ระหว่างที่นั่งอยู่ในรถท่ามกลางสภาพจราจรติดขัด จึงใช้เวลารับฟังรายงาน-ข่าวปัญหาบ้านเมืองจากวิทยุสถานีหนึ่ง แจ้งว่ามีบุคคลผู้หนึ่งในคณะรัฐบาลซึ่งหลายคนในกลุ่มนี้เมื่อมีปัญหามักนำมา-กล่าวอ้างว่าตนและคณะมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน ตอบข้อซักถามนักข่าวว่า "**เรื่องคอร์รัปชั่น รัฐบาลได้พยายามแก้ไข โดยที่เชื่อว่าในอนาคตซึ่งคงไม่นานนักน่าจะดีขึ้นมาก**"

ทันทีที่ได้ยิน ทำให้ผู้เขียนมองเห็นภาพจากอีกด้านหนึ่งปรากฏขึ้นในใจเป็นธรรมชาติค่อนข้างชัดเจนมากตามหลักธรรมซึ่งชี้ไว้ว่า "**เมื่อมีสิ่งนั้นจึงมีสิ่งนี้**" แต่คงหาใช่การมุ่งมองไปที่บุคคลใดหรือคนกลุ่มไหน หากมองโดยถือสังขรณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานชีวิตและความรู้สึกของแต่ละคนที่มีเหตุมีผลเชื่อมโยงถึงกัน ทำให้เกิดความรู้สึก-ว่า "**ตราบดีที่ยังคงมีการซื้อขายเสียงซึ่งตามข้อเท็จจริงกระทำกันโดยบางคนที่ต้องการเข้าไปสู่อำนาจทั้งในด้านการบริหารและด้านกา รออกกฎระเบียบในช่วงเลือกตั้ง อีกทั้งคนทั่วไปยังเกิดความรู้สึกจากธรรมชาติ-ภายในรากฐานแต่ละคนว่า ครั้งที่ผ่านมามีความรุนแรงยิ่งขึ้น**" แล้วคนในกลุ่มดังกล่าวเองจะออกมาบอกว่าสามารถ-แก้ไขคอร์รัปชันได้ คงจะเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นกระแสซึ่งสวนทิศทางกันเองอย่างเห็นได้ชัด

อนึ่ง สังขรณ์ของหลาย ๆ คนในยุคนี้นี้ เมื่อมีปัญหากเกิดขึ้นมักสะท้อนแนวโน้มนามองด้วยทิศทางที่มุ่งออก-จากตัวเอง ยิ่งเป็นคนในกลุ่มซึ่งได้โอกาสขึ้นไปมีอำนาจเหนือคนอื่นด้วย คงจะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งไม่เพียงด้วยเหตุผลที่ว่าเมื่อขึ้นไปสู่ที่สูงย่อมทำให้คนที่อยู่ต่ำกว่ามองเห็นได้ชัดเท่านั้น หากมองสู่ด้านซึ่งเป็นรากฐานย่อมพบว่า"**ยิ่งขึ้นไปสูงยิ่งย่ำแย่ยิ่งย่ำแย่**" แทนที่จะมีรากฐานหยั่งลงลึกซึ่งจากพื้นผิวดินช่วยให้รู้สังขรณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อเป็นหลักให้แก่ชนรุ่นหลังและผู้ซึ่งชีวิตยังตกอยู่ในสภาพคล้ายโอกาสกว่าตน

อนึ่ง บนพื้นฐานสังคมซึ่งรากฐานคนจำนวนมาก ยังตกอยู่ในสภาพยึดติดอย่างลึกซึ้งยิ่งชีวิตเติบโตเป็นผู้-ใหญ่ยิ่งขึ้น และถือเป็นสังขรณ์ที่ว่าคนซึ่งการเปลี่ยนแปลงระหว่างชีวิตกับรากฐานความคิด ตกอยู่ในสภาพกลับทิศ-

ทางกันเช่นนี้ ไม่ว่ากระทำสิ่งใด แม้ไม่ตั้งใจมาก่อนแต่ก็มักผลอตัวโดยที่ **"มีการเห็นผิดเป็นชอบอยู่ในรากฐานความคิดตัวเองเป็นธรรมชาติ"** เมื่อกระทำลงไปแล้ว ย่อมสร้างสิ่งซึ่งไม่ปรากฏรูปแบบอันใดเป็นอีกด้านหนึ่งที่ตรงข้ามกันกับด้านแรกเป็นธรรมชาติ และมีการอ้างช่องทางขึ้นว่ามุ่งไปสู่การหลีกเลี่ยง ซึ่งเคยมีเรื่องเกิดขึ้นท่ามกลางที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วครั้งหนึ่งว่า **"หากพบคอร์รัปชันจริงก็ต้องนำไปเสริมรับเงินมาแสดงเป็นหลักฐาน"** สร้างความเชื่อสาให้กับคนทั่วไปอย่างเอิกเกริกเสมือนเป็นเรื่องน่าขบขัน แต่หากคิดให้ลึกซึ้งกลับพบว่า นั่นคือสังขรณ์ที่ปรากฏขึ้นแก่คนส่วนใหญ่ในกลุ่มซึ่งยิ่งสูงด้วยอำนาจก็ยิ่งหาทางหลบเลี่ยงโดยคิคล้ายโดยคิคล้ายดั้น ๆ ดังนั้นคนในกลุ่มที่รู้ได้จากรากฐานเพื่อสละช่วยให้มองเห็นทุกสิ่งทุกอย่างอย่างลึกซึ้งจึงปลดตัวเองออกมาอยู่นอกกระแสดังกล่าว เนื่องจากช่วยให้มองเห็นความจริงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

มีคนกลุ่มหนึ่งปรารถนา สังคมทุกวันนี้ คนดี ๆ มักหนีออกมาหมด หากเข้าใจได้ถึงสังขรณ์จริงคงไม่สะท้อนความรู้สึกออกมาเช่นนั้น หากมองเห็นว่า นี่คือการรวมของกระแสการเปลี่ยนแปลงซึ่ง ณ มุมนี้ก็คือส่วนหนึ่งของความจริงที่สะท้อนออกมาเป็นภาพให้เห็นได้เท่านั้น แต่ผู้ซึ่งถอนตัวออกมาเองอย่างอิสระบนพื้นฐานความรู้สึกดังกล่าว ตนเองเท่านั้นที่รู้ได้เห็นได้ถึงภาพความจริงซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐาน แม้คนอื่นจะมองไปสู่คุณละด้าน ย่อมไม่ได้ตอบ

หากรู้จักกลไกและระบบซึ่งถือเป็นธรรมชาติอยู่ในรากฐานแต่ละคน น่าจะเข้าใจได้ไม่ยากว่า **"สันดานอันดีเป็นสังขรณ์ของมนุษย์ หากปรากฏความจริงเป็นอย่างไร ไม่ว่าไปอยู่ที่ไหนและอยู่ในสภาพอย่างไรย่อมเป็นเช่นนั้น"** เพียงแต่ว่าถ้ายังมองไม่เห็นจึงหะและโอกาสเหมาะย่อมซ่อนความรู้สึกไว้ในส่วนลึกก่อน แม้ในช่วงหลังมักมีคนกล่าวว่า **"ในช่วงที่ผ่านมา ประชาชนคนทั่วไปมีการจับตามองมากขึ้นคงทำได้ยากกว่าแต่ก่อน"** แต่การจับตามองโดยคนอื่นไม่ว่ามีมากแค่ไหน ก็ทำให้เป็นการแก้ไขปัญหาได้อย่างจริงจังจึงไม่ ทำให้คิดถึงคำกล่าวในอดีตที่ว่า **"ตำรวจค่ายกับสัปตรงโมยยังเอาไปได้"** คนที่นำเอาแนวคิดแก้ไขปัญหาดังวิธีให้คนทั่วไปจับตามองมาอ้างก็คือคนที่ยึดติดเช่นกัน จึงมองเห็นภาพได้แต่เพียงปลายเหตุเท่านั้น

อีกสิ่งหนึ่ง ทำให้นึกถึงคำปรารภที่องสังขรณ์ซึ่งเคยได้ยินเป็นครั้งคราวว่า **"ลงใจจงจะปล้นบ้านไหน แม้เจ้าของบ้านมีการเฝ้าระวังอย่างเต็มที่ ย่อมมีช่วงผลจนได้ไม่วันใดก็วันหนึ่ง"**

หากนำเอาหลักธรรมที่ชี้ถึงความจริงไว้อย่างชัดเจนว่า **"ถ้าไม่มีสิ่งนั้นย่อมไม่มีสิ่งนี้"** มาเป็นพื้นฐานการศึกษาปัญหาให้ถึงความจริง และมองเห็นว่า **"การซื้อเสียงขายเสียงก็คือรูปแบบหนึ่งของคอร์รัปชัน"** ซึ่งหากใครใช้วิธีการนี้ น่าจะถือว่า มีพฤติกรรมตั้งแต่ก้าวแรกก่อนย่างเท้าเข้าสู่ประตูบ้านแล้ว ซึ่งไม่เพียงการใช้เงินสด ๆ โดยวางแผนกำหนดระบบและวิธีการที่ไม่ต้องให้หลักฐานในด้านรูปแบบ

อนึ่ง บนพื้นฐานสังคมซึ่งการศึกษาหาความจริงใจที่กลุ่มคนซึ่งขึ้นไปอยู่ด้านบนควรมีต่อคนซึ่งชีวิตยังคงตกอยู่ในสภาพด้อยโอกาส การฉ้อฉลให้คนที่เติบโตขึ้นมาจนได้ชื่อว่ามีการศึกษาสามารถรู้เท่าทันต่อการถูกคนข้างบนซึ่งฉลาดกว่าหลอก คงยังมองไม่เห็นความหวัง การซื้อเสียงจึงยังคงกระทำได้ง่าย หากมองสองด้านคงต้องโทษคนขายเสียงน้อยกว่าคนซื้อเสียง

ดังนั้นการนำเอาความยากจนมาอ้างเพื่อหาช่องทางให้คนมีโอกาสนำระบบฉ้อฉลมาใช้กับคนที่ด้อยกว่า จึงไม่น่าจะเป็นเหตุผลจริง เพราะหากมองที่คนโดยเฉพาะที่จิตวิญญาณถ้าให้ความสำคัญแก่ **"อุดมการณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานที่มีเหตุมีผลสู่ความสำเร็จได้ทุก ๆ เรื่อง ที่มีคนเป็นเหตุ เป็นผล"** ย่อมพบกับสังขรณ์ว่า **"แม้จะยากจนแค่ไหนย่อมไม่ไปพึ่งพาคนอื่นในสิ่งซึ่งตนเห็นว่าไม่ชอบด้วยเหตุผล แม้จะต้องอดตาย"**

ในบรรยากาศสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าตัดไม้ทำลายป่าก็จะอ้างว่าเพราะความยากจน การซื้อราษฎรบ้าง-หลวงก็มักอ้างว่า เป็นเพราะความไม่พอกินพอใช้ หากไม่มองแต่เพียงด้านวัตถุและไม่มองด้วยรากฐานความคิด

ที่ต้นเขินน่าจะเห็นว่า เป็นเพราะอุทกการณ์ซึ่งควรมีอยู่ในรากฐานแต่ละคนเป็นธรรมชาติถูกทำลายไปแล้วมิใช่หรือ แม้คนที่มองคนอื่นแล้วนำเอาเงื่อนไขความยากจนมาอ้าง ย่อมเป็นกระจกเงาซึ่งสะท้อนภาพให้เห็นความจริงว่า ตนเองก็เป็นคนหนึ่งซึ่งยึดติดอยู่กับด้านรูปแบบทำให้มองไม่เห็นจิตวิญญาณความเป็นคนที่แท้จริงของคนอื่น ซึ่งอ่านจากเหตุผลในด้านลัทธิธรรมว่า คนลักษณะนี้หากมีโอกาสก็คงเป็นไปตามทิศทางของกระแสเดียวกัน

จึงปรากฏคำปรารภออกมาจากปากบางคนแม้อาจไม่บ่อยนักว่า "บรรยาภาสในสังคมไทยมีลักษณะที่ใครที่-มัน" ซึ่งไม่ใช่เรื่องเหลวไหลหรือกล่าวอย่างเลื่อนลอย หากหยั่งรู้ได้ถึงเหตุผลย่อมเห็นว่า นี่คือสังคมนของคนในสังคมนซึ่งเปลี่ยนแปลงมาอย่างมีเหตุมีผลจนถึงช่วงนี้ และบนพื้นฐานซึ่งเป็นสังคมนเช่นกันที่ช่วยให้เข้าใจว่า คงไม่มีใครหรืออำนาจอื่นใดจะไปแก้ไขได้ นอกจากอำนาจจากธรรมชาติซึ่งคงมาถึงเป็นช่วง ๆ ด้วยรูปแบบซึ่งไม่มีใครบอกล่วงหน้าได้

ปัญหาอุปสรรคซึ่งหลากหลายด้วยรูปลักษณะและวิธีการ จึงยังคงหมุนวนเป็นวัฏจักรต่อไปอีก จนกว่าด้าน-หนึ่งจะรู้สึกเคยชินและเชื่อว่าเป็นสังคมนไปแล้ว แต่ก็ย่อมมีอีกด้านหนึ่งซึ่งยังคงยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงโดยไม่ยอมตกเข้าไปอยู่ภายใต้อิทธิพลกระแสแม้ชีวิตจะต้องตายคาแผ่นดิน อีกทั้งไม่เอ่ยปากอ้างว่ามีเพียงไม่กี่คนที่ช่วย โดยที่ตระหนักอย่างลึกซึ้งว่าการถือสัจจะซึ่งควรมีอยู่ในรากฐานตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่สุด แม้ว่าจะต้องแลกด้วยชีวิตก็ถือเป็นสิ่งคุ้มค่าแล้ว อีกทั้งทิศทางและเป้าหมายนี้ไม่ทำให้คนอื่นต้องเดือดร้อน จึงน่าจะถือว่าถือจตุรวัตรอันแท้จริงทั้งของรากฐานและเป้าหมายของสันติสุขซึ่งน่าจะเป็นสิ่งพึงปรารถนาของแต่ละคน.